

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра туризму

Худоба В.В.

Лекція № 2:

СУЧАСНИЙ СВІТОВИЙ ТУРИЗМ

Лекція з навчальної дисципліни

“ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА”

Для студентів спеціальності 242 Туризм

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

на засіданні кафедри туризму

“_____” _____ 2018 р.

протокол № _____

Зав. кафедри _____ проф. Волошин І.М.

ЛЬВІВ 2018

Лекція 2. СУЧАСНИЙ СВІТОВИЙ ТУРИЗМ

План

1. Друга половина ХХ ст. - сучасний етап історії світового туризму
2. Міжнародне туристичне співробітництво
3. Світові туристичні регіони

Рекомендована література:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. – К.: В-во Київського університету, 2001.-395с.
2. Внутрішній туризм в Україні: окремі аспекти. Збірка статей.-К.: Вид-во ФПУ, 2007. – 161 с.
3. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу Навчальний посібник. - К.: Альтерпрес, 2004. - 192 с.
4. Історико-культурна спадщина України. – К. Вид-во ФПУ, 1998. – 400 с.
5. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: Навчальний посібник. – 2-е вид., випр. та доп. – К. Вид-во ФПУ, 2006. – 76 с.
6. Туристично-краєзнавчі дослідження: Збірник наукових статей. - Випуск 2. – К. Вид-во ФПУ, 1999. – 655 с.

1. Друга половина ХХ ст. - сучасний етап історії світового туризму.

Бурхливий розвиток туризму у другій половині ХХ ст. зумовлювався цілою низкою чинників політичного, економічного, технологічного та соціального характеру. Одним з них була остаточна зміна стереотипу життя населення Землі зі «статичного» на «динамічний». Світові війни, зрушивши зі звичних місць великі маси населення, стимулювали збільшення його мобільності. Інтенсивний ритм життя, наявність значних фізичних і особливо психічних навантажень, погіршення стану довкілля викликали природну трансформацію цінностей, що у коло перших потреб людини поставило відпочинок, спілкування з природою, духовне збагачення через туризм і подорожі. А підвищення рівня добробуту людей, поява оплачуваних відпусток, збільшення вільного часу за рахунок скорочення робочого часу стали поштовхом для туристського буму 60-70-х років ХХ ст. Протягом 1950-1980 рр. кількість прибуттів міжнародних туристів зросла майже в 11,5 разів (з 25 млн до 285 млн), а кількість надходжень від туризму — у 48,5 разів (з 2,1 млрд до 97 млрд \$). У 1980- 1990-х роках продовження термінів оплачуваних відпусток, зростання купівельної спроможності різних верств населення стимулювало зростання попиту на туризм і подорожі серед людей середнього рівня достатку. Наприкінці ХХ ст. туризм став дійсно масовим явищем. Темпи його зростання не завжди були стабільно високими. За двадцять років — з 1980 до 2000 — світові темпи зростання туризму уповільнилися: кількість прибуттів зросла у

2,5 рази (з 284,8 до 696,1 млн), а надходжень — у 4,8 рази (з 97 до 474,4 млрд \$ США).

Уповільнення темпів зростання міжнародного туризму відбулося внаслідок економічних спадів початку 1980-х, 1990-х років, інфляційних процесів, зростання безробіття в індустріальних країнах. Особливо негативно на міжнародний туризм вплинули політична нестабільність.

У результаті теракту відбулося різке скорочення туристичних подорожей, обсягів авіаційних перевезень, що в свою чергу зумовило зменшення робочих місць у цих галузях економіки. Вперше за весь повоєнний період, починаючи з 1950 р. туристична індустрія світу завершила 2001 р. з від'ємними показниками: кількість прибуттів зменшилася на 0,6%, а надходжень — на 2,6%. У 2002 р. туризм знову продемонстрував свою стійкість — кількість туристичних прибуттів сягнула за 700 млн і порівняно з 2001 р. зросла на 3,1%.

У 2005 р. продовжилася тенденція зростання обсягів міжнародного туризму. Терористичні акти та природні катастрофи, такі як цунамі в Індійському океані, не зупинили його розвитку. Кількість міжнародних прибуттів у 2005 р. зросла на 5,5% і вперше перевищила цифру 800 млн (808 млн прибуттів).

Збільшення масовості та розширення кола споживачів туристичних послуг призвело до диверсифікації туристичного продукту, урізноманітнення туристичної пропозиції. Збереження життєвої активності людей пенсійного віку стимулювало появу туризму **«третього віку»**. Все активнішими стають подорожі та туризм інвалідів й осіб з фізичними вадами. Особливості сучасного бізнесу стимулювали появу туризму ділових жінок, відпочинок неповних сімей. Пізні шлюби сприяли появі туризму одиноких сердець тощо.

Мету туристичної подорожі сьогодні зумовлюють не тільки певні потреби, а й освітній рівень туристів, хобі, мода, бажання отримання незвичних вражень, відчуття адреналіну — подієвий туризм. Сучасні туристи, які бажають побачити «дива світу», беруть участь у — **«туризмі-спадку»**, або подорожах із відвіданням найвідоміших пам'яток культурної спадщини людства, що знаходяться в різних країнах.

Останнім часом розширюються варіанти екологічного туризму та його підвидів: сільського зеленого, або агро- і фермерського туризму.

Надзвичайно високими темпами зростають пропозиції на ринку пригодницького, екзотичного та екстремального туризму.

Значну роль у зростанні туристичної активності населення світу відіграв науково-технічний прогрес.

Наприкінці 50-х років ХХ ст. для організації подорожей починають активно використовувати авіаційний транспорт. Завдяки авіатранспорту зростає розвиток стандартних масових **«пекідж-турів»**. Вагомим стимулом залучення туристів стали чартерні рейси — спеціальні туристичні подорожі на зафрахтованих туристичними фірмами літаках за спеціальними цінами.

Удосконалюється й залізничний транспорт. Спеціальна програма обслуговування «Еуґорі» (міжнародна компанія) пропонує для подорожей останні моделі вагонів на пом'якшувальних амортизаторах, із кондиціонуванням

повітря та підвищеною звукоізоляцією. Клієнтам пропонуються різноманітні зручності — від мінеральної води та освіжаючих серветок у нижчих класах до коктейлів, англійського сніданку в купе, послуг із доставки багажу та персонального пробудження вранці — в першому класі. З травня 1993 р. «Євронайт» обслуговує п'ять європейських ліній: Рим—Цюрих—Базель—Женева, Відень—Венеція, Відень—Остенде, Відень—Цюрих і Відень—Гамбург. Вже у перші тижні роботи за новою формулою було зареєстровано збільшення нічного пасажиропотоку більш як на 5%.

Зручною формою туристичної подорожі є спеціальні туристичні поїзди, що одночасно є засобом пересування та місцем проживання туристів. Є серед них і розкішні поїзди, типу «Східного Експреса». Легендарний «Східний Експрес», що свого часу отримав назву «поїзд королів і король поїздів», почав курсувати в 1883 р. і доставляв заможних людей з Парижа до Стамбула через мальовничі місцевості. Подорож тривала 4 дні в умовах затишної обстановки з вишуканим харчуванням та ідеальним сервісом. Сучасний «Східний Експрес» здійснює доставку пасажирів з Лондона та Парижа до Венеції через Францію, Швейцарію та Австрійські Альпи за 1 день. Серед інших відомих поїздів — «Блакитний поїзд», який виконує 24-годинний переїзд з Кейптауна до Преторії (ПАР); шотландський королівський; транссибірський експрес, який здійснює дев'ятнадцятиденну подорож з Москви до Монголії; індійський «Палац на колесах» з вагонами-люкс «для магараджів», який курсує між Раджастаном і Агрою.

Круїзні подорожі — це відпочинок на воді, коли каюти суден за класом обслуговування відповідні номерам у готелях вищого класу, пропонується вишукане харчування з використанням місцевих делікатесів і морепродуктів, організуються розважальні програми на судні та екскурсійна програма в портових містах.

Автомобільний бум середини ХХ ст., призвів до різкого зростання автомобільних подорожей. Нині серед міжнародних транспортних подорожей мандрівки на автомобілях і автобусах становлять майже 80%. Virізняючись високою мобільністю й маневреністю, туристичні автобуси не мають конкуренції на коротких і середніх маршрутах (до 500 км), але туристичні автобуси підвищеної комфортності використовуються й на довгих маршрутах (Київ—Варшава—Берлін— Париж, Київ—Братислава—Відень—Рим або Київ—Прага—Париж— Лондон).

Широкє використання транспорту сучасних видів призвело до значного розширення географії туризму із залученням усіх континентів, у т. ч. й Антарктиди. Круїзи до «білого континенту», все ще надзвичайно дорогі (від 9 до 16 тис. \$ США на одного туриста), однак користуються великою популярністю. Щорічно Антарктиду відвідують 10-15 тис. круїзних туристів.

З удосконаленням космічних технологій у туристичну практику був включений ще один вид транспорту — космічні кораблі. 28 квітня 2001 р. у першу космічну подорож на навколосемну орбіту як турист відправився американець **Денніс Тіто**. За цю подорож він заплатив 20 млн \$ США. Це був перший «туристичний старт» космічного корабля з Байконура в ХХІ столітті.

Після повернення з орбіти Д. Тіто у захваті повідомив, що у космосі він пережив найкращі дні свого життя. Другий космічний турист — інтернет-магнат з ПАР **Марк Шаттлуорт** відправився у свою космічну подорож на російському кораблі «Союз-ТМ-34» у квітні 2002 р.

У жовтні 2005 р. третій космічний турист — 58-річний американський вчений і підприємець **Генрі Олсен** — провів 10 днів на космічній орбіті, де здійснив низку наукових експериментів.

Усі космічні подорожі були організовані американською компанією спільно з російським агентством «Росавіакосмос» і коштували туристам по 20млн американських доларів кожна.

Разом з готелями зростає кількість додаткових засобів розміщення — від комфортабельних туристичних містечок до кемпінгів і помешкань на борту судна, у вагоні поїзда, що є тільки засобами розміщення.

У 80-х роках ХХ ст. на міжнародний туристичний ринок почала активно проникати комп'ютерна техніка й технології.

Сьогодні в світі функціонує близько 300 «готельних ланцюгів». Деякі мережі створюються або розширюють свої рамки, укладаючи контракти на управління з готелями або договір франшизи (**франчайзінг**), коли готель, який приєднався до мережі, має право користуватися його ім'ям (маркою) і повинен відповідати його стандартам. Існують також ланцюги на основі об'єднання незалежних готелів.

Процес концентрації виробництва в туристичній галузі відбувається досить часто шляхом міжгалузевого злиття за участю банківських капіталів. Група «Мігро» (Швейцарія) об'єднує банківські установи, підприємства харчової промисловості, магазини, газетні видавництва, а також має туристичну фірму «Отель-план» із готелями, що має філіали в 9 країнах Західної Європи. Туроператор «Куоні» має філіали в 13 країнах Європи, Азії, Америки; готельна корпорація «Холідейнз» — підприємства з виробництва меблів, посуду, мережу магазинів готельного обладнання, харчових комбінатів. Банк Ротшильда фінансує діяльність найбільшого туроператора Франції «Клуб Медітерране» (близько 180 туристичних містечок у 35 країнах); фірма «Франс-Вауайж» належить банку «Креді Отельє».

2. Міжнародне туристичне співробітництво

Міжнародне туристичне співробітництво виявилось у першу чергу в створенні регіональних і міжнародних туристичних організацій.

Серед регіональних туристичних організацій некомерційного характеру можна назвати Туристичну асоціацію країн Азії та Тихого океану (ПАТА), Європейську туристичну комісію (ЄТК), Конфедерацію туристичних організацій Латинської Америки (КОТАЛ) та ін. Всесвітня федерація туристичних агентств (ВАТА) крім захисту інтересів своїх членів, сприяння створенню ділових контактів і проведення рекламної політики, здійснює також власну комерційну діяльність (туристичні послуги за «ВАТА-ваучерами»).

Серед значних міжнародних об'єднань можна виділити організації загальнотуристичного характеру як, наприклад, Всесвітня федерація асоціацій туристичних агентств (ФУААВ-УФТАА); організації, що спеціалізуються на окремих видах туризму (наприклад, Міжнародне бюро з соціального туризму — БІТС і Міжнародне бюро з молодіжного туризму й обмінів — БІТЕЖ); організації, що мають значно вужчий профіль діяльності в туризмі (транспорт, реклама, готельні послуги тощо), — це Міжнародна федерація журналістів і письменників, які пишуть про туризм (ФІЖЕТ), Міжнародна асоціація повітряного транспорту (ІАТА), Міжнародна готельна асоціація (МГА) тощо.

У 1951 р. в Монако «під високим заступництвом» принца країни була створена Міжнародна академія з туризму, що зайнялася розробкою туристичних словників.

Найвпливовішою та представницькою туристичною організацією є Всесвітня туристична організація (ВТО), створена на основі Міжнародного союзу офіційних туристичних організацій (МСОТО) як міжурядова організація, що діє під патронатом ООН. У 2003 р. до її складу входило 140 країн, — дійсних членів ВТО, 7 територій — асоційованих членів і близько 350 членів, які приєдналися і представляють підприємства приватного сектору, навчальні заклади, туристичні асоціації та місцеві туристичні адміністрації. Згідно з статутом, основною метою діяльності ВТО є «сприяння розвитку туризму як внеску в економічний розвиток, міжнародне взаєморозуміння, мир, процвітання, загальну повагу та дотримання прав людини і основних свобод для всіх людей незалежно від раси, статі, мови та релігії» (Статут ВТО, п. 1., ст. 3). Україна є дійсним членом ВТО з жовтня 1997 р.

У грудні 2003 р. на 50-й сесії Генеральної Асамблеї ООН прийнято резолюцію щодо перетворення ВТО на повноважну спеціалізовану установу ООН, що надає їй право участі в розробці стратегії в галузі економічного співробітництва та розвитку в масштабах усієї системи ООН.

Штаб-квартира ВТО знаходиться в Мадриді. Статут ВТО був прийнятий 27 вересня 1975 р. і з 1980 р. цей день святкується як Всесвітній день туризму. Офіційні мови ВТО — англійська, французька, іспанська, російська й арабська. Кожні 2 роки відбуваються сесії Генеральної асамблеї — вищого органу ВТО, в перервах між ними працює Виконавча рада на чолі з Генеральним секретарем ВТО (їх повноваження тривають 4 роки). У складі ВТО є шість регіональних комісій: для Європи, Америки, Південної Азії, Південно-Східної Азії та Тихоокеанського регіону, Близького Сходу — відповідно до виділених ВТО туристичних регіонів.

Другий великий туристичний форум відбувся за ініціативою ВТО у 1980 р. Це була друга Всесвітня конференція з туризму в Манілі, столиці Філіппін. Цього разу учасниками форуму були 107 країн і 91 спостерігач — представники міжнародних урядових, міжурядових туристичних та інших організацій. Підсумковим документом конференції стала Манільська декларація з міжнародного туризму.

У ній була проголошена свобода туристичних подорожей, підкреслювалася роль туризму як важливого елементу стратегії соціального

розвитку, інструменту реалізації права людей на відпочинок, користування культурними надбаннями. У декларації наголошувалося на необхідності приділити увагу туризму з боку громадськості та урядів, зміцненні технічного співробітництва в галузі туризму, спрощенні туристичних формальностей, захисті та збереженні довкілля, історичної й культурної спадщини людства.

У 1982 р. у Мексиці (Акапулько) відбулася Всесвітня нарада з туризму на рівні урядових організацій, яка прийняла Документ Акапулько, що проголосив необхідність мобілізації сил законодавчих органів, профспілок, підприємницьких і громадських кіл, турпідприємств, засобів масової інформації та інших організацій для забезпечення прав людей на відпочинок і доступ до подорожей, виховання населення та його підготовки до ролі туристів і господарів, підвищення ролі внутрішнього туризму.

У 1985 р. VI сесія Генеральної асамблеї ВТО в Софії (Болгарія) для розвитку цих документів прийняла Хартію туризму й Кодекс туриста. У першому документі йдеться про роль та обов'язки держав у розвитку туризму, у другому, який є продовженням Хартії, визначаються права й обов'язки туристів, норми їх поведінки при здійсненні подорожей.

У 1989 р. в Гаазі (Нідерланди) відбулася Міжпарламентська конференція з туризму, що визначила принципи й прийняла рекомендації з розвитку туризму, об'єднані в документі «Гаазька декларація з туризму». У першому пункті принципів було проголошено, що «туризм став явищем, яке в наш час увійшло до повсякденного життя сотень мільйонів людей». У декларації пропонувалися заходи з подальшого розвитку туризму, забезпечення безпеки подорожей, спрощення формальностей, удосконалення туристичного законодавства та підготовки кадрів.

Подальші кроки в реалізації програм ВТО щодо розвитку туризму обговорювалися на Всесвітній конференції міністрів туризму в м. Осака (Японія) в 1993 р.

Готуючись до вступу у нове тисячоліття ВТО на XIII сесії Генеральної асамблеї у Сантьяго (Чилі) в жовтні 1999 р. прийняла «Глобальний етичний кодекс туризму», метою якого є «максимально посилити вигоди від розвитку туризму та звести до мінімуму його негативний вплив на природне й культурне середовище», встановити «комплекс орієнтирів для його відповідального та стійкого розвитку». Кодекс складається з 10 статей, що містять відповідні рекомендації з різних аспектів туристичної діяльності й адресовані працівникам туристичного бізнесу, державним структурам, ЗМІ та власне туристам.

Інтеграційні процеси в Європі знайшли своє відображення у підписанні Шенгенської угоди та Конвенції 1990 р. про єдиний візовий й митний простір держав ЄС.

3. Світові туристичні регіони

При аналізі регіональної структури туристичних прибуттів і надходжень виділяють шість туристичних регіонів світу:

— Європейський — це країни Західної, Північної, Південної, Центральної та Східної Європи, включаючи всі колишні республіки СРСР, а також держави Східного Середземномор'я (Ізраїль, Кіпр, Туреччина);

— Американський — країни Північної, Південної, Центральної Америки, острівні держави та території Карибського басейну;

— Азіатсько-Тихоокеанський — країни Східної та Південно-Східної Азії, Австралія та Океанія;

— Африканський — країни Африки (крім Єгипту та Лівії);

— Південно-Азіатський — усі країни Південної Азії;

— Близькосхідний — країни Західної та Південно-Західної Азії, Єгипет і Лівія.

Ці регіони виділені ВТО за такими характеристиками: географічне розташування; наявність та особливості туристичних ресурсів; політична ситуація та рівень економічного розвитку країн і життя населення; стан туристичної інфраструктури; місце туризму в економіці та культурі, державній політиці країн; розвиток його певних видів; спрямування туристичних потоків; їх кількість і кількість грошових надходжень від туризму; динаміка його розвитку.

Європа вважається провідним туристичним регіоном із 6 туристичних регіонів світу. Цей регіон приймає близько 60% світових туристів і отримує близько 50% надходжень. Цьому сприяють політична та економічна стабільність у регіоні, висока якість життя населення, наявність хорошої інфраструктури та багатство ресурсів, розмаїття туристичного продукту. Країною, яка вважається лідером з прийому туристів, як в регіоні, так і в усьому світі є Франція. В 2002 р. на країни Південно-Середземноморської Європи (Іспанія, Італія, Греція) припадало 20% світового туристичного ринку. У регіоні понад 80% становить частка внутрішньорегіонального туризму. Темпи зростання туризму в Європі нижчі за загальносвітові. Це частково пояснюється старінням туристичного продукту, відносною дорожнечою життя в країнах Західної Європи.

У 2005 р. в Європі зареєстроване зростання туризму на 4%. Найкращі показники — в регіоні Туреччини (+20%), де кількість прибуттів перевищило 20 млн. У Центральній та Східній Європі найкращі показники у 2005 р. мали країни Балтії: Латвія (+20%), Литва (+15%) та Естонія (+7%). У Західній Європі першими за темпами зростання були Німеччина та Швейцарія — по 6%.

Другим регіоном за кількістю прибуттів і надходжень завжди була Америка, але з 2002 р. вона періодично поступається Азіатсько-Тихоокеанському регіону. За визначенням ВТО до регіону Америки входять Північна, Центральна Америка та Карибський басейн.

Половину прибуттів до регіону забезпечують США — країна, яка вже декілька років займає перше місце за кількістю надходжень (74,5 млрд \$ в

2004р.). Друге місце в регіоні належить островам Карибського моря (близько 12 млн туристів на рік). Натомість країни Південної Америки забезпечують менше 10% прибуттів і надходжень у регіоні, що пояснюється їх політичною та економічною нестабільністю.

У 2005 р. зростання туризму в Американському регіоні склало 6%; при цьому Північна Америка та Карибський регіон трохи відставали від середнього показника по регіону (+5%). Найкращі показники продемонстрували США (+8%), Мексика (+10%) і Куба (+13%).

Східну Азію й Тихоокеанський регіон експерти туризму вважають «туристичним напрямом майбутнього». До складу регіону входять так звані «нові індустріальні країни»: Гонконг, Малайзія, Сінгапур, Південна Корея, Таїланд, Індонезія, Тайвань. Швидкими темпами розвивається туристична індустрія Китаю, якому експерти пророкують стати провідною туристичною державою — лідером світового туризму у 2020 р. Китай приваблює велику кількість туристів чудовою екзотичною природою, пам'ятками культури, індустрією розваг, високим рівнем сервісу, у той же час регіон генерує близько 75% виїзних туристичних потоків. Найбільшим ринком-постачальником туристів до Китаю та інших регіонів світу є Японія.

До регіону Південної Азії входять такі країни: Індія, Пакистан, Непал, Мальдівська республіка, Іран, М'янма, Афганістан, Шрі-Ланка, Бангладеш і Бутан. Види туризму, що пропонуються у різних країнах, мають виражену специфіку: пізнавальний туризм в Індії й Пакистані, пляжний відпочинок на Мальдівах і у Шрі-Ланці, гірський спорт й альпінізм у Непалі. Темпи зростання туризму в 2002 р. в цьому регіоні були від'ємними, що пояснювалося політичною нестабільністю й війнами в країнах регіону. Але вже в 2003 р. кількість прибуттів зросла майже вдвічі.

У 2005 р. зростання туризму в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні становило +7%. Це значно менші темпи порівняно з 2004 р., коли регіон відновлювався після епідемії атипової пневмонії (+28%). Хороші темпи в 2005 р. продемонстрували Камбоджа (+35%), В'єтнам (+18%), Філіппіни (+14%), а на Мальдівах позначилися наслідки цунамі — темпи прибуттів зменшились до -39%.

У Африканському регіоні традиційні туристичні країни північної Африки у 2002 р. зазнали спаду туризму (-4%), натомість на 8,5% зріс туристичний потік до країн тропічної Африки. Країна приваблює туристів чудовим відпочинком, екзотичними національними парками Кенії, Танзанії, Заїру та Замбії, можливістю взяти участь у сафарі. Одним з лідерів регіону є Південно-Африканська Республіка.

У 2005 р. Африка стала регіоном-лідером за темпами зростання туризму (+10%). Особливих успіхів досягнуто у Мозамбіку (+32%), Кенії (+26%) та ПАР (+11%).

Близький Схід притягує туристів передусім як світовий центр паломництва. Країна, де знаходяться основні мусульманські святині, — це Саудівська Аравія. Крім паломництва тут успішно розвиваються діловий туризм (Кувейт), відпочинок (Арабські Емірати), пізнавальний туризм (Єгипет).

У 2002 р. темпи зростання туризму в цьому регіоні становили майже 11%. Найбільший відсоток зростання туристичних відвідувань у регіоні (17,5%) спостерігався у 2001 р. у зв'язку зі святкуванням 2000-ї річниці Різдва Христового.

На фоні блискучих показників перших років ХХІ ст. у 2005 р. Близький Схід вступив у період поміркованого розвитку — в середньому +5%.

Статистика розвитку туризму по регіонах на початку ХХІ ст. наведена у таблицях 1.2, 1.3 (дані з поточного видання ВТО «Всесвітній барометр туризму ВТО»).

У доповіді ВТО «Туризм — панорама 2020», що пізніше була опрацьована і видана у 7 томах, оприлюднюється прогноз розвитку туризму на 20 років ХХІ ст. Прогноз опирається на дослідження експертів, дані, отримані від країн-членів ВТО, підсумки інтерв'ю з більш ніж 75 фахівцями сфери туризму. Згідно прогнозу збільшення туристичних прибуттів у період між 2000 і 2020 рр. становитиме понад 200%, їх кількість наблизиться до 1,6 млрд. Щорічні темпи зростання у середньому становитимуть 4,1%. Дослідження містить прогнози зростання в'їзного та виїзного туризму по регіонах, аналізує перспективи розвитку деяких сегментів ринку та видів туризму, серед яких найперспективнішими визнаються пригодницький, культурно-пізнавальний, тематичний та екологічний туризм і круїзи. Серед провідних тенденцій розвитку туризму в ХХІ ст. у прогнозі визначаються посилення конкурентної боротьби між регіонами за залучення туристів, продовження концентрації виробництва туристичних послуг, модернізація технологій та запровадження нових комунікаційних систем. Майбутнє туристичної галузі — її сталий розвиток у контексті розвитку світового суспільства.